

СЛОВО НА ПЕТДЕСЕТНИЦА

„А когато дойде... Духът на истината, ще Ви упъти на всяка истина; защото от Себе Си няма да говори, а ще говори, каквото чуе...

(Иоан 16:13)

Днес, възлюбени, прославяме живоначалната единосьщна Троица и възпоменаваме слизането на Нейното Трето Лице, Светият Дух над Божията Майка и Христовите апостоли, събрани в Йерусалимската горница. Днес възпоменаваме начало, което няма край, защото чрез Своето нетварно действие или благодат Светият Дух пребъдва неотлъчно в небесно-земната Христова Църква. А тя, по думите на свети апостол Павел, е тайнствено тяло на Спасителя, чиято Глава е Сам Той (Еф. 4:11-15; 22-32). Членове на това тяло са Пречистата Богородица, светите безплътни Сили, христоликите души на отминалите във вечността човеци, както и тези от тях, които крачат по земния си път, познали са Истината и се борят да пребъдват в нея.

Светият Дух е „Дух на истината“. Той „упътва на всяка истина“, изречена от Богочовека Христос: „а Утешителят, Духът Свети, Когото Отец ще изпрати в Мое име, Той ще ви научи всичко и ще Ви напомни всичко, що съм ви говорил“ (Иоан 14:26). Следователно

Светият Дух упътва към истината, учи на това, което е изрекъл въплътеният Бог Слово, Който е „пътят, и истината и животът“ (Иоан 14:6). Сама Истината, упътва, води към Истината. Как да разбирате това? Безкрайната и всесъвършена Истина е Сам Триединият Бог, тя е неотделима от Неговата същност. Светият Дух не говори истината от „Себе Си“, но от пълнотата на единосъщната Троица. Това можем да кажем и за другите две Лица на Триединия Бог – за Бог Син и за Бог Отец. Но същевременно всяко едно от Лицата на неразделимата Троица говори истината и „от Себе Си“, защото всяко едно от Тях е Носител на истината. И така, една и съща истина ни благовести Христос Бог в Своето Евангелие, една и съща истина възвестява Светият Дух по свойствен за Него начин, една и съща е истината, към която ни призовава Бог Отец в Лицето на Своя Син (срв. Иоан 6:65).

Христовата Църква е „стълб и крепило на истината“ (1 Тим. 3:15) защото е тяло на Христос – въплътения Бог Истина и защото в нея пребъдва чрез Своята благодат Третото Лице на Триединия Бог – Духът на Истината. В Църквата ние можем да познаем истината – не като повествование, не като система от понятия, не като отвлечена теория, а като опит, като живот с нея и в нея. За жалост малцина са днес тези, които гладуват и жадуват за истината, желаят до я познаят опитно, да пребъдат в нея и в този живот, и в бъдещия. Не са ли тия думи тежки за слушане? Да, тежки са, ако животът ни в Църквата се свежда до привична религиозност, която се задоволява с по-често или с по-рядко присъствие в храма. Тежки за слушане са тези думи, ако възприемаме християнския живот като набор от „религиозни задължения“, сякаш те са нещо външно по отношение на усета ни за

живот и живеене. Едва ли ще имаме потребност да чуем тези думи, ако нашето християнство се свежда до набор от понятия, споен с изживявания, които ни доставят „спокойствие“, своеобразно „зареждане“, „пречистване“, изобщо – психологически уют в рамките, непременно в рамките на светоусещане, на отношение към живота, което споделят огромното мнозинство от днешните хора.

Ние ще можем да познаем опитно Истината, ако искаме да чуем нейния глас, ако ѝ позволим да ни „упъти към всяка истина“ и тръгнем по този път.

Ще можем да познаем опитно Истината, ако почувстваме с цялото си същество, че всяка лъжа, малка и голяма, всяка самоизмама са наш смъртен враг, ако имаме доблестта да кажем заедно с героя на Достоевски: „Цял живот съм лъгал. Дори когато съм говорил истината. Защото никога не съм говорил заради истината, а само заради себе си... Най-трудното в живота е да живееш и да не лъжеш... и ... да не вярваш на собствените си лъжи“.

Ние ще можем да заживеем в Истината, ако осъзнаем каква рана нанасяме върху тялото на Църквата, върху душата на всеки един човек и върху собствената си душа, когато живеем чрез тъмния двойник в себе си – самовлюбеното наше „аз“. Ако ние не се разтъждествим от този двойник, ако безпроблемно го отъждествяваме със сърцевината на своята личност, то не създаваме ли ние тъмен двойник и на самата Църква, за която хората съдят по нашето поведение, по живота ни?

Да не бъде това с нас! Триединият Бог да ни научи да гладуваме и да жадуваме за Неговото слово, за Неговата истина, за Духа на истината. Да просвети очите на ума ни, да очисти сърцето от полепналите по тях лъжи и самоизмами. Да се смили над нас, да ни пробуди, да ни призове, да освети, да ни спаси православно познаваният в Троица Бог – Отец, Син и Дух Свети, на Когото подобава слава, чест, поклонение и благодарност сега и всякога, и в безкрайността на бъдещия век. Амин!

† Триадицкий митрополит Фотий

Петдесетница, 2017 г.